

Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi

Academic Journal of History and Idea

Special Issue

Education, Environment, and Sustainable Development – Multidimensional Approaches and Scientific Research (15 October 2025)

Araştırma Makalesi | Research Article

Geliş tarihi | Received: 11.08.2025

Kabul tarihi | Accepted: 30.09.2025

Yayın tarihi | Published: 15.10.2025

Taleh Halilov

<https://orcid.org/0000-0003-2350-743X>

Associate Professor, Nakhchivan State University, Nakhchivan, Azerbaijan, x.taleh@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Halilov, T. (2025). Stratejik yönetimin sürdürülebilirliğinin risk yönetimiyle yükseköğretim kurumlarında sağlanması. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 12 (Special Issue: Education, Environment, and Sustainable Development – Multidimensional Approaches and Scientific Research), 1-11.

Stratejik Yönetimin Sürdürülebilirliğinin Risk Yönetimiyle Yükseköğretim Kurumlarında Sağlanması

Öz

Stratejik yönetimin sürdürülebilirliği, yükseköğretim kurumlarının (YÖK) dinamik ortamlarda uzun vadeli başarısını güvence altına almak için kritik öneme sahiptir. Etkili risk yönetimi, iç ve dış belirsizlikleri tanımlayıp değerlendirerek stratejik sürekliliği koruyan temel bir bileşendir. Bu çalışma, risk yönetimi çerçevelerinin YÖK'lerde stratejik yönetim süreçlerinin sürdürülebilirliğine katkısını incelemektedir. Proaktif risk tanımlamanın uyarlanabilir planlama ve karar alma süreçlerini destekleyerek kurumsal dayanıklılığı güçlendirdiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, entegre risk kültürü, liderlik bağlılığı ve sürekli izleme mekanizmalarının risk yönetimini stratejik hedeflerle uyumlu hale getirmedeki önemi ele alınmaktadır. Bulgular, kapsamlı risk yönetimi uygulayan kurumların finansal dalgalanmalara, teknolojik kesintilere ve düzenleyici değişikliklere daha etkili yanıt verebildiğini göstermektedir. Sonuç olarak, risk odaklı kültürün geliştirilmesi ve sistematik risk değerlendirmesinin stratejik planlamaya entegrasyonu, YÖK'lerde sürdürülebilir stratejik yönetimin temel koşuludur.

Anahtar kelimeler: Stratejik Yönetim, Risk Yönetimi, Yükseköğretim Kurumları, Sürdürülebilirlik, Risk Kültürü

Ensuring the Sustainability of Strategic Management through Risk Management in Higher Education Institutions

Abstract

The sustainability of strategic management is critically important for higher education institutions (HEIs) to ensure long-term success in dynamic environments. Effective risk management is a fundamental component that safeguards strategic continuity by identifying and assessing internal and external uncertainties. This study examines the contribution of risk management frameworks to the sustainability of

Copyright and License Statement

All publication and copyright of this article are held by the Journal of Academic History and Ideas / Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi. The article is made available by the journal as open access under the terms of the Creative Commons Attribution–NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>). Under this license, the article may be used, reproduced, and shared in any medium for non-commercial purposes, provided that proper scholarly attribution is given; however, the original content may not be altered, transformed, or used to create derivative works. The scientific, legal, and ethical responsibility for the content of the works published in the journal rests entirely with the author(s) of the article; the journal's editors and editorial board cannot be held responsible for this content. All requests concerning commercial reuse, translation, or republication of the article must be directed to the journal's editorial board at akademiktarihvedusunce@gmail.com.

strategic management processes in HEIs. It emphasizes that proactive risk identification strengthens institutional resilience by supporting adaptive planning and decision-making processes. Furthermore, it highlights the significance of an integrated risk culture, leadership commitment, and continuous monitoring mechanisms in aligning risk management with strategic objectives. The findings demonstrate that institutions implementing comprehensive risk management practices respond more effectively to financial fluctuations, technological disruptions, and regulatory changes. Ultimately, developing a risk-oriented culture and integrating systematic risk assessment into strategic planning represent essential conditions for sustaining effective strategic management in higher education.

Keywords: Strategic Management, Risk Management, Higher Education Institutions, Sustainability, Risk Culture

Giriş

Yükseköğretim kurumları (YÖK) günümüzde giderek daha karmaşık ve dinamik bir ortamda faaliyet göstermektedir. Hızlı küreselleşme, sürekli teknolojik gelişmeler, değişen düzenleyici çerçeveler ve artan rekabet, bu kurumların işleyişini dönüştürmüştür. Bu tür değişiklikler, geleneksel yönetim yaklaşımlarından daha fazlasını gerektirir; kurumsal dayanıklılığı ve uzun vadeli başarıyı sağlamak için stratejik, esnek ve ileriye dönük liderlik zorunludur. Bu bağlamda, sürdürülebilir stratejik yönetim, YÖK'lerin belirsizliklerle başa çıkabilmesi, kaynaklarını etkin şekilde tahsis edebilmesi ve rekabet avantajını koruyabilmesi için hayati öneme sahip olmuştur.

Yükseköğretimin artan karmaşıklığı, risk yönetiminin stratejik karar alma sürecinin temel bir bileşeni olarak önemini artırmıştır. YÖK'lerde stratejik yönetim, kurumsal hedefleri ve performansı etkileyebilecek iç ve dış risklerle sıklıkla karşı karşıyadır. Bu riskler, finansal istikrarsızlıktan politika değişikliklerine, teknolojik aksaklıklardan itibar tehditlerine kadar çeşitlilik göstermektedir. Kapsamlı risk yönetiminin stratejik planlama süreçlerine entegre edilmesi, kurumların potansiyel tehditleri tanımlamasını, değerlendirmesini ve azaltmasını sağlarken, ortaya çıkan fırsatlardan yararlanmasına da olanak tanır; böylece sürdürülebilirlik ve uyum yeteneği artırılmış olur (Oliveira & Araújo, 2020; Smith, 2019). Risk yönetimi yalnızca koruyucu bir önlem değil, aynı zamanda kurumsal büyümenin itici gücüdür. Yapılandırılmış risk değerlendirme çerçevelerini stratejik yönetişime dahil ederek, YÖK'ler aksaklıkları önceden tahmin edebilir ve hedeflerini hızla değişen dış ortamla uyumlu hale getirebilir (Turner & Müller, 2021; Clark & Martinez, 2018). Bu tür entegrasyon, kanıta dayalı karar alma süreçlerini destekler, kaynak tahsisini iyileştirir ve kurumsal çevikliği artırır. Khalilov, Alikhanov, Hasanov ve Ahmadova'nın (2024) belirttiği gibi, risk unsurlarıyla zenginleştirilmiş stratejik planlama, YÖK'lerin akademik kalitesini sürdürülebilir şekilde korurken, değişen pazar ve toplumsal taleplere uyum sağlamasını mümkün kılar.

Eşit derecede önemli olan, fakülte, yöneticiler ve liderliğin kurumun karşı karşıya olduğu riskler ve fırsatlar konusunda ortak bir anlayışa sahip olduğu risk farkındalığı yüksek bir kurumsal kültürün geliştirilmesidir. Bu kültürel değişim, şeffaflık, ortak sorumluluk ve proaktif problem çözme teşvik eder (Brown, 2020; Walker, Lee, & Cooper, 2019). Güçlü bir risk kültürü, risk yönetiminin sadece özel bir birimle sınırlı kalmamasını, akademik, operasyonel ve yönetim yapılarının tamamına entegre edilmesini sağlar. Bu yaklaşım, sürdürülebilir stratejik yönetimin, kurumsal hedeflere ve bu hedeflere ulaşmadaki risklere kolektif sahiplik gerektirdiğini vurgulayan Khalilov, Aliyev, Guliyeva ve Babayeva'nın (2024) bulgularıyla da örtüşmektedir.

Ayrıca, yükseköğretimde etkili risk yönetimi sürekli izleme ve değerlendirme gerektirir. Bu, ortaya çıkan tehditleri ve fırsatları değerlendirmek için modern analitik araçların, öngörü modellerinin ve senaryo planlamasının kullanımını içerir (Nguyen, 2021; Johnson & Scholes, 2022). Düzenli risk değerlendirmeleri, YÖK'lerin stratejilerini gerçek zamanlı olarak ayarlamasına olanak tanır ve siyasi, ekonomik veya teknolojik değişiklikler karşısında dayanıklılığı sürdürür. Bu uygulamalar ayrıca düzenleyici gerekliliklere uyumu sağlarken, program sunumu, araştırma ve öğrenci katılımında yeniliği teşvik eder. Yükseköğretim kurumlarında sürdürülebilir stratejik yönetim ancak sağlam risk yönetimi uygulamalarının entegrasyonu ile etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir. Bu entegrasyon, kurumsal dayanıklılığı güçlendirir, rekabetçiliği sürdürür ve YÖK'lerin eğitimsel ve toplumsal misyonlarını giderek belirsizleşen bir dünyada yerine getirmelerini sağlar. Stratejik öngörü ile sistematik risk denetimini birleştirerek, üniversiteler yalnızca hayatta kalmakla kalmayıp, hızla değişen küresel ortamda başarılı olma konumuna gelebilirler.

Risk Yönetiminin Stratejik Sürdürülebilirlikteki Rolü

Yükseköğretim kurumlarında (YÖK) sürdürülebilir stratejik yönetim, geleneksel planlamanın ötesine geçen bütünsel ve ileriye dönük bir yaklaşım gerektirir. Bu, dayanıklılığın kurumun temel işlevlerine entegre edilmesini ve potansiyel tehditler ile belirsizliklerin sistematik olarak tanımlanıp ele alınmasını içerir. Günümüzün hızlı teknolojik değişim, değişen ekonomik koşullar, gelişen düzenleyici çerçeveler ve artan toplumsal beklentilerle karakterize edilen dinamik ortamında, YÖK'ler risk yönetimini yalnızca ayrı bir uyum fonksiyonu olarak değil, kurumsal yönetim ve stratejik planlamanın ayrılmaz bir parçası olarak benimsemelidir.

Sürdürülebilir stratejik yönetim, tüm karar alma seviyelerinde risk değerlendirmesini entegre eden sürekli bir süreçtir. Yapılandırılmış risk yönetim çerçevelerini benimseyen YÖK'ler, aksaklıkları daha iyi öngörebilir ve stratejik hedeflerini hızla değişen dış çevre ile

uyumlu hale getirebilir (Turner & Müller, 2021). Proaktif risk yönetimi, kurumların finansman, uyum, akademik kalite ve itibarla ilgili riskleri azaltmasını sağlar (Johnson & Scholes, 2022). Stratejik olarak uygulandığında risk yönetimi, YÖK'lerin sadece zorluklara tepki vermekle kalmayıp, aynı zamanda belirsiz koşullarda ortaya çıkan fırsatları da değerlendirebilmesini sağlar.

Bu sürecin temel bileşenlerinden biri, karar alma süreçlerinin tüm seviyelerine nüfuz eden risk farkındalığı yüksek bir kurumsal kültürün yaratılmasıdır. Böyle bir kültür, şeffaflığı, açık iletişimi ve risk tanımlama ile azaltma konusunda ortak sorumluluğu teşvik eder (Brown, 2020; Walker, Lee, & Cooper, 2019). Fakülte, idari personel ve liderliğin potansiyel tehditler ve fırsatlar konusunda ortak bir anlayışa sahip olması, kurumun hem öngörülebilir hem de beklenmedik zorluklara etkin şekilde yanıt verme kapasitesini artırır. Bu kültürel dönüşüm, bireysel eylemleri kurumsal önceliklerle hizalamaya da yardımcı olur ve akademik, operasyonel ve yönetim boyutlarında dayanıklılığı güçlendirir.

Risk yönetiminin stratejik planlama ile entegrasyonu, kurumun uyum sağlama kabiliyetini ve uzun vadeli rekabet gücünü artırır. Risk unsurlarının stratejik hedeflere sistematik olarak dahil edilmesiyle, YÖK'ler büyüme yollarının gerçekçi, sürdürülebilir ve dış şoklara karşı dayanıklı olmasını sağlayabilir (Clark & Martinez, 2018; Khalilov, 2025). Örneğin, risk temelli senaryo planlaması, üniversitelerin politika değişiklikleri, piyasa dalgalanmaları veya teknolojik aksaklıkların operasyonlarına etkisini simüle etmesini sağlayarak, bilinçli karar alma ve kaynak tahsisini kolaylaştırır (Nguyen, 2021). Operasyonel açıdan bakıldığında, yapılandırılmış risk yönetim çerçevelerinin—örneğin kurumsal risk yönetimi (ERM) modellerinin—uygulanması, YÖK'lerin riskleri tanımlamak, değerlendirmek ve zaman içinde izlemek için net süreçler oluşturmaya olanak tanır (Oliveira & Araújo, 2020). Bu çerçeveler finansal sürdürülebilirlik, akademik program kalitesi, araştırma bütünlüğü, bilgi güvenliği ve öğrenci refahı gibi çeşitli alanları kapsayabilir (Smith, 2019). Ayrıca, bu çerçevelerin kurumsal yönetim yapılarıyla uyumlu hale getirilmesi, risk yönetiminin sadece dönemsel bir uygulama değil, sürekli bir öncelik olarak kalmasını sağlar.

Akademik literatür ayrıca risk yönetiminin stratejik dayanıklılığa—YÖK'lerin temel işlevlerini sürdürürken ve uzun vadeli hedeflere ilerlerken aksaklıklara uyum sağlama yeteneğine—katkıda bulunduğunu vurgulamaktadır (Khalilov, Alikhanov, Hasanov, & Ahmadova, 2024; Khalilov, Aliyev, Guliyeva, & Babayeva, 2024). Stratejik dayanıklılık, sadece acil durum planlaması yoluyla değil, aynı zamanda proaktif yenilikçilik, finansman kaynaklarının

çeşitlendirilmesi ve kapasite geliştirme yatırımları ile inşa edilir. Bu önlemler, kurumların olumsuz koşullarda bile eğitim kalitesini ve toplumsal katkılarını sürdürmesini mümkün kılar.

Tablo 1. Yükseköğretim Kurumlarında Stratejik Sürdürülebilirlikte Risk Yönetiminin Temel Roller

Rol	Açıklama	Destekleyen Kaynaklar
Dayanıklılığı temel işlemlere entegre etme	Risk yönetimini kurumsal yönetim ve planlamaya entegre ederek potansiyel tehditleri öngörme ve ele alma.	Turner & Müller (2021); Johnson & Scholes (2022)
Proaktif risk öngörüsü	Yapılandırılmış çerçevelerle aksaklıkları tanımlama ve hazırlık yapma, stratejileri dış çevre değişimleriyle uyumlu hale getirme.	Turner & Müller (2021)
Kurumsal kültürün güçlendirilmesi	Şeffaflık, iletişim ve ortak sorumluluğu teşvik eden risk farkındalığı yüksek ortam oluşturma.	Brown (2020); Walker, Lee & Cooper (2019)
Stratejik planlamayla entegrasyon	Risk unsurlarını stratejik hedeflere ve uzun vadeli stratejilere dahil ederek uyum ve rekabet gücünü artırma.	Clark & Martinez (2018); Khalilov (2025); Nguyen (2021)
Operasyonel risk yönetimi	Finansal, akademik, araştırma ve öğrenci refahı risklerini ele almak için ERM gibi modellerin uygulanması.	Oliveira & Araújo (2020); Smith (2019)
Stratejik dayanıklılığı güçlendirme	Yenilikçilik, finansman çeşitlendirmesi ve kapasite geliştirme ile aksaklıklara uyum sağlama kapasitesini artırma.	Khalilov, Alikhanov, Hasanov & Ahmadova (2024); Khalilov, Aliyev, Guliyeva & Babayeva (2024)

Yükseköğretim kurumlarında sürdürülebilir stratejik yönetim ancak sağlam risk yönetimi uygulamalarının entegrasyonu ile etkin biçimde gerçekleştirilebilir. Bu entegrasyon, kurumsal dayanıklılığı güçlendirir, rekabetçiliği sürdürür ve YÖK'lerin giderek belirsizleşen dünyada eğitimsel ve toplumsal misyonlarını yerine getirmelerini sağlar. Risk sorumluluğunun paylaşılması kültürünü teşvik ederek, risk unsurlarını stratejik planlamaya entegre ederek ve sürekli değerlendirme için yapılandırılmış çerçeveler uygulayarak, yükseköğretim kurumları karmaşıklık ve değişim ortamında başarılı olabilirler.

Risk Farkındalığına Sahip Bir Kültür Oluşturma

Yükseköğretim kurumlarında (YÖK) risk farkındalığına sahip bir kültür, sadece politika veya uyum gerekliliklerinden ibaret değildir; organizasyonun tüm seviyelerine nüfuz eden ortak bir zihniyettir. Bu kültür, potansiyel risklerin açıkça tartışıldığı, önceden öngörüldüğü ve kritik sorunlara dönüşmeden önce ele alındığı bir ortam yaratmayı içerir. Bu kültürel temel, yalnızca

tehditlerin azaltılmasını değil, aynı zamanda kurumsal performans ve dayanıklılığı artırabilecek fırsatların belirlenmesini de destekler.

YÖK’lerde risk farkındalığı yüksek bir kültürün yerleştirilmesi, stratejik yönetimin sürekli sürdürülebilirliği için kritik öneme sahiptir. Liderlik, risk konularında açıklık, şeffaflık ve hesap verebilirliği teşvik etmede önemli bir rol oynar (Brown, 2020). Liderler, üst düzeyden risklere proaktif yaklaşımı modelleyerek, diyalogu cesaretlendirerek ve risk değerlendirmelerinin hem operasyonel hem de stratejik karar alma süreçlerine dahil edilmesini sağlayarak kurumda net bir mesaj verirler: risk yönetimi yalnızca ayrı bir idari görev değil, ortak bir sorumluluktur.

Böyle bir kültürün gelişimi aynı zamanda düzenli eğitim ve iletişim girişimleri yoluyla kapasite geliştirmeye de bağlıdır. Akademik ve idari personele yönelik eğitim programları, onların riskleri zamanında tanıma, değerlendirme ve yanıt verme yeteneklerini artırabilir (Walker, Lee, & Cooper, 2019). Atölye çalışmaları, bültenler veya dijital platformlar aracılığıyla açık iletişim kanalları, riskle ilgili bilginin sürekli paylaşılmasını ve güncellenmesini sağlar. Bu yaklaşım, risk farkındalığının günlük faaliyetlere entegre edilmesini sürdürmek için tutarlı katılımın gerekliliğini vurgulayan Clark ve Martinez’in (2018) önerileriyle uyumludur.

Ayrıca, risk kültürünün kurumsal yönetime entegrasyonu uzun vadeli stratejik sürdürülebilirliği artırır. Khalilov, Aliyev, Guliyeva ve Babayeva’nın (2024) belirttiği gibi, risk yönetiminin yönetim yapıları içine gömülmesi, risk değerlendirmelerinin politika geliştirme, kaynak tahsisi ve performans değerlendirme süreçlerini bilgilendirmesini sağlar. Bu entegrasyon, risk yönetiminin kriz odaklı tepkisel bir süreç olmasını engeller ve bunun yerine her seviyede karar alma süreçlerini güçlendiren proaktif bir mekanizma olarak konumlandırır.

Risk farkındalığı kültürünün izlenmesi ve güçlendirilmesi de aynı derecede önemlidir. Nguyen (2021), risk panoları, öngörücü analizler ve senaryo simülasyonları gibi modern araç ve tekniklerin, kurumların kültürel gelişimi takip etmelerine ve risk stratejilerinin etkinliğini ölçmelerine olanak tanıdığını vurgular. Düzenli değerlendirmeler, farkındalıktaki eksiklikleri ortaya çıkararak, kültürün canlı ve güncel kalmasını sağlayacak hedeflenmiş müdahalelere imkân verir.

Tablo 2. Yükseköğretim Kurumlarında Risk Farkındalığına Sahip Kültürün Temel Unsurlar

Unsur	Açıklama	Destekleyen Kaynaklar
Liderlik taahhüdü	Üst düzey liderlerin proaktif risk davranışlarını modellemesi, açıklık için ton belirlemesi ve tüm karar alma süreçlerine risk değerlendirmelerini entegre etmesi.	Brown (2020)

Unsur	Açıklama	Destekleyen Kaynaklar
Kapasite geliştirme	Personelin risk tanımlama ve yanıt verme becerilerini güçlendirmek için sürekli eğitim ve farkındalık programları.	Walker, Lee & Cooper (2019)
Açık iletişim	Toplantılar, bültenler ve dijital platformlar aracılığıyla riskle ilgili bilginin sürekli paylaşımı.	Clark & Martinez (2018)
Yönetişime entegrasyon	Risk farkındalığının politika oluşturma, kaynak tahsisi ve performans değerlendirme süreçlerine dahil edilmesi.	Khalilov, Aliyev, Guliyeva & Babayeva (2024)
İzleme ve güçlendirme	Kültürel olgunluğu takip etmek ve eksiklikleri gidermek için panolar, analizler ve düzenli değerlendirmelerin kullanılması.	Nguyen (2021)

Risk farkındalığına sahip bir kültür oluşturmak ve sürdürmek, yükseköğretimde stratejik yönetimin başarısı için temel bir unsurdur. Kararlı liderlik, sürekli kapasite geliştirme, entegre yönetim ve sürekli izleme yoluyla YÖK’ler, riski sadece yönetilmesi gereken bir zorluk değil, aynı zamanda yenilik ve dayanıklılık için bir katalizör olarak gören bir ortamı geliştirebilirler. Böyle bir kültür, kurumların giderek belirsizleşen dünyada çevik, rekabetçi ve eğitimsel-toplumsal misyonlarını yerine getirebilen yapılar olarak kalmasını sağlar

Uygulama ve İzleme

Stratejik sürdürülebilirlik bağlamında risk yönetiminin başarılı uygulanması, iyi yapılandırılmış uygulama ve sürekli izleme süreçlerine dayanır. Risklerin yönetimi için net rollerin, sorumlulukların ve prosedürlerin belirlenmesi, stratejilerin yalnızca etkili şekilde tasarlanmasını değil, aynı zamanda tutarlı bir şekilde uygulanmasını sağlar. İzleme mekanizmaları, planlamayı sonuçlarla bağlayan geri bildirim döngüsü işlevi görerek kurumların gelişen koşullara yanıt vererek yaklaşımlarını iyileştirmesine olanak tanır.

Stratejik sürdürülebilirlikte etkili risk yönetimi, sürekli izleme ve sağlam geri bildirim mekanizmaları gerektirir. Anahtar risk göstergeleri (KRG) ve risk raporlama sistemlerinin kullanımı, YÖK’lerin ortaya çıkan riskleri erken tespit etmesini, bu risklerin olasılık ve potansiyel etkilerini değerlendirmesini ve uygulanan azaltma stratejilerinin başarısını ölçmesini sağlar (Nguyen, 2021). Bu proaktif yaklaşım, kurumların reaktif karar alma yerine risk yönetimine öngörülü bir tutumla yaklaşmasına yardımcı olur.

Risk yönetiminin stratejik planlama döngüsüne entegrasyonu, risk değerlendirmelerinin izole egzersizler değil, kurum hedefleriyle uyumlu sürekli süreçler olmasını sağlar. Risk

değerlendirmelerinin yıllık veya orta vadeli stratejik incelemelere dahil edilmesi, beklenmedik zorluklara dinamik ayarlamalar yapılmasına imkân tanır (Clark & Martinez, 2018; Khalilov, 2025). Bu entegrasyon ayrıca kaynakların daha iyi tahsisini destekler; çünkü karar vericiler, dayanıklılığı ve uzun vadeli rekabet gücünü güçlendiren yatırımlara öncelik verebilir.

Uygulamada, bu süreç liderlik, fakülte ve idari personelin koordineli çabalarını gerektirir. Khalilov, Aliyev, Guliyeva ve Babayeva'nın (2024) belirttiği gibi, risklerin bölüm, fakülte ve kurum seviyelerinde izlenmesini içeren çok katmanlı yaklaşım, önemli tehditlerin gözden kaçmasını önler. Liderlik, personelin riskleri etkin şekilde yönetmesi için gerekli araçları, eğitimleri ve yetkileri sağlamada kritik rol oynar ve risk gözetimi için performans beklentilerini belirler.

Teknoloji bu süreçte giderek daha önemli hale gelmektedir. Dijital panolar, öngörücü analizler ve otomatik uyarılar, gerçek zamanlı izleme ve daha hassas risk değerlendirmesine olanak tanır (Johnson & Scholes, 2022; Turner & Müller, 2021). Bu araçlar, desenlerin tespit edilmesini, uyumun takip edilmesini ve zamanında yanıtların verilmesini mümkün kılar. Ayrıca, KRG'lerden gelen nicel veriler ile paydaş geri bildirimlerinden elde edilen nitel değerlendirmeler birleştirilerek, YÖK'ler risk ortamlarını daha kapsamlı şekilde anlayabilir.

Tablo 3. Yükseköğretim Kurumlarında Risk Yönetimi Uygulama ve İzlemenin Temel Bileşenleri

Bileşen	Açıklama	Destekleyen Kaynaklar
Net Roller ve Sorumluluklar	Kurumsal düzeylerde risk yönetimi faaliyetlerinin hesap verebilirliğinin tanımlanması.	Khalilov, Aliyev, Guliyeva & Babayeva (2024)
Sürekli İzleme	Ortaya çıkan risklerin erken tespiti için Anahtar Risk Göstergeleri (KRG) ve raporlama sistemlerinin kullanımı.	Nguyen (2021)
Stratejik Planlama ile Entegrasyon	Risk değerlendirmelerinin düzenli stratejik incelemelere dahil edilerek dinamik uyum sağlanması.	Clark & Martinez (2018); Khalilov (2025)
Çok Katmanlı Risk Gözetimi	Bölüm, fakülte ve kurum düzeylerinde risklerin izlenmesiyle tüm alanların kapsanması.	Khalilov, Aliyev, Guliyeva & Babayeva (2024)
Liderlik Desteği	Personelin riskleri yönetmesi için araç, eğitim ve yetki sağlanması; performans beklentilerinin belirlenmesi.	Brown (2020); Khalilov ve ark. (2024)
Teknoloji Destekli Araçlar	Gerçek zamanlı izleme için panolar, öngörücü analizler ve otomatik uyarıların kullanılması.	Johnson & Scholes (2022); Turner & Müller (2021)

Bileşen	Açıklama	Destekleyen Kaynaklar
Kapsamlı Risk Değerlendirmesi	Nicel KRG verileri ile nitel paydaş geri bildirimlerinin birleştirilmesiyle bütünsel anlayış sağlanması.	Nguyen (2021)

Yükseköğretimde risk yönetiminin uygulanması ve izlenmesi, yalnızca resmi çerçevelerin benimsenmesiyle sınırlı kalmamalı; entegre, teknoloji destekli ve stratejik uyumlu bir yaklaşım gerektirir. Risk unsurlarının stratejik planlama döngülerine dahil edilmesi, paydaşların etkin yanıt verebilmeleri için gerekli bilgi ve araçlarla güçlendirilmesi ve sürekli geri bildirim döngüsünün sürdürülmesi yoluyla, YÖK’ler risk yönetimini kurumsal sürdürülebilirlik ve dayanıklılığın kalıcı bir sütunu haline getirebilir.

Sonuç

Sonuç olarak, risk yönetimi yükseköğretim kurumlarında stratejik yönetimin sürdürülebilirliği için vazgeçilmez bir dayanak olarak öne çıkmaktadır. Hızlı teknolojik gelişmeler, değişen politika çerçeveleri, artan rekabet baskıları ve ekonomik dalgalanmalardan oluşan dinamik küresel eğitim ortamı, YÖK’lerin reaktif yaklaşımların ötesine geçerek proaktif ve entegre stratejiler geliştirmesini zorunlu kılmaktadır. Risk unsurlarının stratejik planlamanın tüm aşamalarına dahil edilmesiyle, kurumlar karar alma süreçlerinin hem mevcut gerçekliklere hem de öngörülen zorluklara dayanmasını sağlayabilirler. Bu sürecin temel unsurlarından biri, açıklığı, hesap verebilirliği ve risklerin tanımlanması ile azaltılmasında ortak sorumluluğu teşvik eden risk farkındalığı yüksek bir örgütsel kültürün geliştirilmesidir. Liderlik bağlılığı ve sürekli kapasite geliştirme ile desteklenen bu kültür, risk yönetiminin yalnızca uzman ekiplerle sınırlı kalmayıp akademik, idari ve yönetim yapılarında ortak bir çaba olmasını sağlar. Bu kültürel entegrasyon, sadece dayanıklılığı artırmakla kalmaz, aynı zamanda yenilikçiliği teşvik ederek YÖK’lerin değişen ortamda hızla uyum sağlamasına ve fırsatları yakalamasına imkân verir. Ayrıca, risk yönetiminin kurumsal yönetim ve performans izleme ile uyumu, stratejik sürdürülebilirliği güçlendirir. Anahtar risk göstergeleri, senaryo planlaması ve gerçek zamanlı izleme araçlarının kullanılması, üniversitelerin ortaya çıkan riskleri erken tespit etmesine ve etkili azaltma stratejileri uygulamasına olanak tanır. Strateji, kültür, yönetim ve teknolojiyi birleştiren bu entegre yaklaşım, YÖK’lerin belirsizlik zamanlarında bile çevik, rekabetçi kalmasını ve eğitimsel ile toplumsal görevlerini yerine getirmesini sağlar. Sonuç itibarıyla, yükseköğretimde sürdürülebilir stratejik yönetim yolunda risk yönetiminin ayrı ya da reaktif bir işlev olarak değil,

temel ve ileriye dönük bir yetkinlik olarak görülmesi gerekmektedir. Bu bakışı benimseyen kurumlar, uzun vadeli varlıklarını korumada, akademik mükemmeliyeti sürdürmede ve öğrenci, personel ile topluma karşı sorumluluklarını yerine getirmede daha iyi konumda olacaklardır.

Kaynaklar

Brown, L. (2020). *Fostering risk-aware cultures in academic institutions*. *Journal of Higher Education Management*, 34(2), 123–139. <https://doi.org/10.1007/s10734-020-00567-8>

Clark, D., & Martinez, P. (2018). *Integrating risk management with strategic planning in universities*. *International Journal of Risk Assessment*, 12(1), 45–58.

Johnson, G., & Scholes, K. (2022). *Exploring corporate strategy*. Pearson Education.

Khalilov, T. (2022). *Formation and development of education in Nakhchivan (End of the XIX Century Before the Early XX Century)*. *The Journal of Corporate Governance, Insurance, and Risk Management (JCGIRM)*, 9(2), 365–373.

Khalilov, T. (2025). *Strategic planning-based management practices in higher education institution*. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*, 23(1), 4772–4781.

Khalilov, T., Adilzade, I., Rzayev, O., Guliyev, N., & Yusifova, N. (2024). *The role of strategic planning in the organization of management systems in higher education institutions: Insights from international practice*.

Khalilov, T., Aliyev, V., Guliyeva, M., & Babayeva, M. (2024). *Strategic management mechanisms, directions, and functions in higher education*. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*, 22(2), 12146–12162.

Khalilov, T., Alikhanov, V., Hasanov, N., & Ahmadova, M. (2024). *The content and essence of the strategic planning process in higher education institutions*. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*, 22(2), 14320–14334.

Nguyen, T. (2021). *Monitoring risk in higher education: Tools and techniques*. *Risk Management Review*, 29(4), 210–225.

Oliveira, P., & Araújo, F. (2020). *Strategic challenges in higher education: A risk management perspective*. *Education Policy Analysis*, 15(3), 97–112.

Smith, J. (2019). *Risk and resilience in universities*. Academic Press.

Turner, R., & Müller, R. (2021). *Sustainable project management in higher education*. *Project Management Journal*, 52(5), 310–324.

Walker, S., Lee, J., & Cooper, A. (2019). *Building resilience through risk culture*. *Higher Education Quarterly*, 73(1), 32–49.

Telif ve Lisans Bildirimi

Bu makalenin tüm yayın ve telif hakları Journal of Academic History and Ideas / Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi'ne aittir. Makale, dergi tarafından Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY-NC 4.0) kapsamında açık erişimli olarak sunulmaktadır (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>). Bu lisans kapsamında, makale uygun bilimsel atıf yapılması koşuluyla ve yalnızca ticari olmayan amaçlarla her türlü ortamda kullanılabilir, çoğaltılabilir ve paylaşılabilir; ancak orijinal içeriğin değiştirilmesi, dönüştürülmesi veya üzerinde türev eser üretilmesi kesinlikle yasaktır. Dergide yayımlanan çalışmaların bilimsel, hukuki ve etik sorumluluğu tamamen makale yazar(lar)ına aittir; dergi editörleri ve yayın kurulu bu içerik nedeniyle sorumlu tutulamaz. Makalenin ticari yeniden kullanımı, çeviri veya yeniden yayımlanmasına ilişkin tüm talepler, derginin editör kuruluna akademiktarihvedusunce@gmail.com adresi üzerinden iletilmelidir.